

Utdrag fra **NSGs årsmelding 2012**

Kort omtale av aktiviteter og resultater gjennom året

Lag og medlemstall

Medlemstallet i 2012 har holdt seg forholdsvis stabilt i de fleste fylkeslaga. I noen fylker er det nedgang fra 2011, mens andre har litt økning.

I 2012 hadde NSG 11.010 medlemmer fordelt på 18 fylkeslag og 376 lokallag.

I tillegg kommer 301 direktemedlemmer og abonnenter, dvs. totalt 11.311 medlemmer/ abonnenter. Tilsvarende tall for 2011 var 11.578, slik at nedgangen har vært på 2,3%. Talla for 2009, 2010 og 2011 var henholdsvis -0,8%, -1,6% og -2,7%.

Regnskap

Årsregnskapet viser et overskudd for 2012 på 3.161.880 kroner. Bakgrunnen for overskuddet ligger i hovedsak i overføring av kapital fra NSG Semin AS og endring i varelager etter avviklingen av dette selskapet, samt generelle innsparinger på lønn ved vakanser i avdelingen.

Representantskapsmøter

Siden NSG har en organisasjonsform med landsmøte annet hvert år, ble det ikke avholdt landsmøte i 2012. Det ble derimot gjennomført to representantskapsmøter:

Representantskapsmøtet 12.-14. mars 2012 ble holdt ombord i Color Line, Kielfergen MS Color Magic med blant annet lederens tale, årsmelding, årsregnskap, budsjett, kontingent, melding fra kontrollutvalget og valg av kontrollutvalg på programmet. Andre viktige saker var «Faginnlegg avl/semin» og «Faginnlegg utmark» med bl.a. orientering om omorganisering av beitelag og høring om endring i rovviltforskriften. Under behandlingen av «Kontingenten for 2013» ble det vedtatt å beholde kontingenten uforandret dette året.

Representantskapsmøtet 18. og 19. oktober 2012 var lagt til Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen. Til dette Representantskapsmøtet var også fylkessekretærene invitert. Hovedsakene på møtet var «Fagprogram saueavl», «Faglig innledning rovvilt», ny organisasjonsform for beitelag og orientering om gjeterhundarbeidet i Norsk Sau og Geit. I tillegg var det politisk debatt rundt temaet «Landbrukets posisjon framover og småfeholdet spesielt» ved stortingsrepresentant Svein A. Flåtten, Høyre, første nestleder i næringskomiteen.

Prisutdeling

Under representantskapsmøtets festmiddag i mars ble følgende priser delt ut:

Prisen for årets superverver 2011 ble delt mellom Knut R. Tunheim, Moi og Øystein Bjelland, Hjelmeland.

Diplom for beste avkomsgranska vær i 2011 ble tildelt Bjørn Høyland, Bryne, medlem av ring 125 Time veraring, for NKS-væren 200840256 Høysak. Avlsstatuetten ble overrakt Høyland senere på året.

SUPERVERVERNE: Prisen for årets superverver 2011 ble delt mellom to rogalendinger, Øystein Bjelland fra Hjelmeland (tv.) og Knut R. Tunheim fra Moi. I midten står NSGs generalsekretær Lars Erik Wallin, som delte ut prisen. Foto: Siv Bøifot.

Avlsstatuett og diplom for beste avkomsgranska bukk i 2011 ble, under avlskonferanse for geit på Gardermoen i november, tildelt Einar Arne Stennes for bukken 2008582 Ludvik.

Jordbruksforhandlingene 2012

Det ble også i 2012 lagt ned mye arbeid fra styrets side i forbindelse med jordbruksforhandlingene. Innspill ble innhentet fra fylkeslagene, før styrebehandling og utforming av endelige krav. I mars var NSG i møter med henholdsvis NB og NBS, der de la fram NSGs innspill til årets jordbruksforhandlinger. Tilsvarende møte ble gjennomført med Landbruks- og matdepartementet senere på våren.

I krava ble det presisert at NSG ønsker et inntektsløft for småfeholdet, minst på linje med det som gis ellers i jordbruket, med fokus på økte beitetilskott, spesielt på utmarksbeite, styrking av RMP-midler til organisert beitebruk og styrking av tilskudd for avløsning til ferie og fritid. Når det gjelder sau spesielt, krevde NSG at målprisen på lammekjøtt økes med kr 5,- pr kg, kraftig tilskuddsøkning på norsk ull og fortsatt tilskudd til prosjekt Friske føtter. I forhold til geit ba man bl.a. om at prosjekt «Friskere geiter» ble videreført til populasjonen er sanert, og at kvalitetstillegg for kjeslakt økes med kr 40,- (til kr 120,- pr slakt).

NSGs reaksjon etter jordbruksoppgjøret i 2012 var stor skuffelse på småfenæringas vegne.

Dette mener vi viser at Staten egentlig ikke ønsker å satse på beiting i utmarka, som det så klart er signalisert i den nylig framlagte stortingsmeldinga om mat- og landbrukspolitikken.

Statens tilbud var på kr 900 millioner, dvs. snaue 41% av det jordbrukets forhandlingsutvalg krevde. Selv om det

riktignok i tilbudet lå inne noen økninger for småfeholdet både på målpris og husdyrtilskudd, var det så godt som ingen ting på beitetilskuddene.

Planverktøy - NSGs Strategiplan for 2011–2019

NSGs ulike planverktøy har vært gjenstand for styrebehandling ved en rekke anledninger opp gjennom årene. Under representantskapsmøtet våren 2010 ble det vedtatt å sette i gang et strategiplanarbeid der målet er å samordne/implementere tidligere vedtatte strategi- og handlingsplaner. Det nye strategiplanutkastet ble behandlet av styret i møte 31. juni 2011 og deretter sendt ut på organisasjonsmessig høring i lokal- og fylkeslagene. Representantskapet i NSG vedtok i møte 18. oktober 2011 å gi styret fullmakt til å forme en Strategiplan ut ifra framlagt utkast og føringer lagt i møtet. Strategiplanen ble endelig vedtatt i styremøtet 12. mars 2012.

Ny organisasjonsform for beite- og sankelag

Som følge av Samvirkeloven av 1.1.2008 opphørte begrenset ansvar (BA) som organisasjonsform per 1.1.2013. Av den grunn måtte beite- og sankelag, organisert som BA, endre organisasjonsform. NSG har hatt et samarbeid med Norsk Landbruksamvirke, Samvirkesenteret, Norges Bondelag og Brønnøysund-registrene angående den pålagte endringen av organisasjonsform. Gjennom dette samarbeidet ble det fastslått at beite- og sankelagene kunne velge mellom organisasjonsformene forening, samvirkeforetak (SA) uten andelsinnskudd og SA med andelsinnskudd. Ut fra dette ble det utarbeidet tre forslag til vedtekter, ett for forening og to varianter for SA. Endringen av organisasjonsform for beite- og sankelagene har vist seg å være svært ressurskrevende for NSG. Det er et arbeid som har pågått gjennom hele 2012, og blir videreført i 2013.

Oppfølging av rovviltforliket

17. juni 2011 ble Stortingets rovviltforlik – Representantforslag 163 S (2010-2011, 16. juni 2011) lagt frem. NSG stilte i 2011, sammen med Norges Bondelag (NB) og Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS), spørsmål om avviket mellom rovviltforliket og Miljøverndepartementets (MD) skriv om oppfølging av rovviltforliket (25. august 2011). Dette har blitt fulgt opp gjennom 2012, blant annet gjennom et møte mellom NSG, NB, NBS, miljøvernminister Bård Vegard Solhjell og landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum (19. september 2012). Solhjell var interessert i å få tilbakemeldinger på forliket, som har som mål å sikre de store rovdyr i norsk fauna og samtidig bevare beitenæringas næringsgrunnlag. Han ønsket også innspill på konkrete tiltak for forbedring av dagens forvaltning av rovvilt.

Manglende rovviltskadeerstatning – to rettsaker

Styret i NSG orienterte Representantskapet i 2010 om at NSG kom til å gå til sak mot Staten, ved Miljøverndepartementet (MD) på grunnlag av manglende rovviltskadeerstatning gjennom et gruppesøksmål. Tingretten avviste gruppesøksmålet, men bestemte at saken kunne føres for retten som en pilotsak. Bonde Ola Krokann fra Oppdal har frontet saken for næringa. Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag har også vært parts- hjelpere i pilotsaken.

NSG har arbeidet med saken siden 2009 og har i samarbeid med Advokatfirmaet Lund & Co DA jobbet mye med saken også i 2012. Saken kom opp i Sør-Trøndelag tingrett 26. og 27. november 2012. Den 2. januar 2013 kom den gledelige avgjørelsen. Dommen var knusende for Miljøverndepartementet. Krokann fikk medhold på alle punkt. Blir dommen stående, kan den få stor betydning for alle som har fått avkortning i sine erstatninger. På vegne av beitenæringen takker NSG advokat Tine Larsen hos Advokatfirmaet Lund & Co DA for en fantastisk jobb som førte til foreløpig seier i denne pilotsaken. (I ettertid har imidlertid Staten anket saken til Lagmannsretten).

PILOTSAK: Sauebonde Ola Krokann fra Oppdal i Sør-Trøndelag frontet rettsaken NSG kjørte mot Staten på grunnlag av manglende rovviltskadeerstatning. Foto: Anne-Cath. Grimstad

I 2010 gikk Kåre Kleiva og Eli Dørum til rettsak mot Staten med krav om erstatning for rovdyrtaap i 2007. Også i denne rettsaken var NSG, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag partshjelpere. Kleiva og Dørum fikk i 2007 avkortning i sin erstatning for rovdyrtaap med begrunnelse at det i erstatningsforskriften står skrevet at den enkelte sauebonde må handle aktsomt og gjøre det som med rimelighet forventes for å avverge eller redusere tap av sau. Dørum og Kleiva kjempet for å bevare beite- retten i sine områder i Elverum, og flyttet ikke sauene sine til nye beiter. De utførte imidlertid alle andre nødvendige og pålagte tiltak. De hadde også søkt om omstilling, men fikk ikke tilstrekkelig med midler til å dekke dette. De tapte saken i Lagmannsretten og anket videre til Høyesterett. Anken ble avslått av Høyesterett 10. oktober 2012.

FKT-prosjektet

I løpet av våren 2011 kom NSG, NB og NBS til enighet om å søke Direktoratet for naturforvaltning om midler til et treårig prosjekt, en felles koordinert rovviltstilling. Vi kan nå se tilbake på det første året av prosjektperioden. Prosjektet har fungert som et viktig og nyttig kontaktpunkt for de tre eierorganisasjonene. Med dette kontaktpunktet har man, med styringsgruppa som forum, diskutert ulike problemstillinger, og kommet fram til forente uttalelser i forbindelse med høringer på forskrifts- og lovendringer og andre aktuelle saker. I tillegg har prosjektet vært kontaktpunkt ut mot fylkeslag og beitelag som har innspill i rovviltsspørsmål.

Færre erstatningssøknader

Ifølge Direktoratet for Naturforvaltning (DN) har det vært en nedgang i antallet søknader om rovviltskadeerstatning i 2012, sammenliknet med tidligere år. DN mener dette blant annet skyldes at igangsatte FKT-tiltak fungerer godt. Ved å studere statistikken fra organisert beitebruk (OBB), publisert av SLF, ser man imidlertid en klar nedgang i antallet sau og lam sluppet på utmarksbeite. Sammenliknet med 2002 har nedgangen i antallet sleppte sau og lam vært på 22% i Finnmark, 24% i Nord-Trøndelag og 25% i Møre og Romsdal. Videre er nedgangen enorm i fylkene Aust-Agder og Østfold, som har hatt nedgang på henholdsvis 45% og 60%. NSG anser nedgang i antall sau og lam sluppet på utmarksbeite som en viktig årsak til nedgangen i antall søknader om rovviltskadeerstatning.

Levende landskap

TV-serien «Levende landskap» ble sendt på NRKI våren 2012, og ble en stor suksess. Produsentene av serien ønsker nå å produsere sesong nummer to, som har den foreløpige tittelen «Levende Landskap II». NSG støttet produksjonen sist, og vil denne gang bevilge inntil 100.000 kroner til serien. Under representantskapsmøtet på Gardermoen ble også fylkeslaga oppfordret om å støtte. Serien har en budsjetttramme på 2,5 millioner kroner. Ny sendetid, utenom familiesendetid, gir ifølge produsenten mer frihet i utformingen av episodenes innhold. Dette kan bety at det blir mulig for NSG å få en spissing av rovviltets innvirkning for blant annet utnyttelsen av beiteressursene våre. NSG har hatt et møte med kontaktperson Arild Strand og produsent Nova Vision AS v/Sverre Krüger og formidlet NSGs ønsker om at programmet spisses slik at det setter på dagsorden de reelle problemene rundt rovdyr- og beitedyrkonflikt og kulturlandskap og gjengroing. NSG ønsker i tillegg at overordnede uttalelser fra beitenæringa kommer med i denne sesongen, ikke bare i form av intervjuer med enkeltbønder. En positiv framstilling av småfebonden er også viktig, slik at ikke beitenæringa blir framstilt som ei næring uten håp. Sesong 1

gikk i reprise i romjula 2012, og sesong 2 av serien er planlagt sendt våren 2014, også denne gang på NRKI.

Sikkerhet og kommunikasjon – Sikringsradioen A/S

Sikringsradioen har i løpet av 2012 fått nytt varemerke-navn – nemlig SRadioen.

SRadioen er et moderne kommunikasjons- og beredskaps-verktøy som er veldig aktuelt for småfeholdere og beitebrukere. NSG har siden 1988 vært med som eierorganisasjon i Landbrukets Sikringsradio sammen med Norges Skogeierforbund, Norges Bondelag og Norsk Landbrukssamvirke.

JEG HAR GÅTT MEG BORT: Fjellområdene i Holtålen i Sør-Trøndelag er både veiløse og uoversiktlige, og været er heller ikke alltid det beste. Spesielt under sankinga på høsten gir sikringsradioen en trygghet man ikke hadde før. Her er nestleder i Ålen Sau og Geit og medlem i Holtålen Sikringsradiolag, Anders Bakås, i en fiktiv «nødsituasjon». Foto: Anne-Cath. Grimstad

Jervejakkurs

Minst like viktig som konkrete forebyggende tiltak, er tiltak for å holde rovdyrbestandene så nær de vedtatte bestandsnivå så mulig, og en overvåkning av bestandene som er så god at alle leire kan ha tillit til den. Jerven er det rovdyret som står for de største sauetapene, og er også det rovdyret hvor man i dag er lengst over bestandsmålet. Derfor har FKT-prosjektet i 2012 inngått samarbeid med NJFF og SNO om jervejakkurs i flere fylker, for å få opp kompetansen og interessen hos jegerne for denne jaktformen. De fire første kursene ble gjennomført i januar 2013. Interessen fra beiteinteressene har vært stor, så trolig vil det bli avholdt ytterligere kurs høsten 2013.

Juridiske tjenester

Mange av sakene våre medlemmer strever med krever juridisk bistand, og vi opplever at mange tar kontakt med våre samarbeidsadvokater for spørsmål og eventuell retts-hjelp. Tilbakemeldingen fra advokatene har også vært bra. NSG har nå avtaler om juridiske tjenester for medlemmene med tre firmaer. De to advokatfirmaene Kindem &

Co og Blikra, Slotterøy & Fonn AS er tilgjengelig for henvendelser fra hele landet, mens advokatfirmaet Haakstad & Co har Agderfylkene og Telemark som dekningsområde. Ut over tjenester for enkeltmedlemmer, belyser også disse samarbeidspartene aktuelle problemstillinger gjennom artikler i medlemsbladet. Samarbeidsadvokatene er også tilgjengelig for møter og kurs, dersom dette skulle være ønskelig. Første halvtime med advokathjelp er gratis, og mange opplever at sakene løser seg allerede her.

Medlemsbladet «Sau og Geit»

Sau og Geit har tradisjonen tro kommet ut med 6 nummer også i 2012. Hvert nummer av bladet har i 2012 vært på 68 sider. Til sammen blir det 408 sider, som er 8 sider mindre enn året før. For å holde kontroll på kostnadene, legges det opp til at bladet skal komme ut med 68 sider i hvert nummer, så sant ikke annonsemengden eller tilfanget av redaksjonelt stoff tilsier flere sider. En regel er at minst 2/3 av det totale sideantallet skal være redaksjonelt stoff.

Det har vært gårdsreportasjer, artikler om avlsstoff, beitebruk, klipping og ullhåndtering. Videre har vi hatt fagartikler om dyrehelse og dyrevelferd, gjeterhundstoff osv.

Nettsidene

De nye nettsidene har vært i drift i litt over to år, og nå kan også alle fylkes- og lokallag ha egne internettsider under NSG-domenet. Fortsatt er det noen fylkeslag som ikke har benyttet seg av denne muligheten. Flere og flere lokallag ser også nytten av å ha egne internettsider, og ved utgangen av året hadde over 50 lokallag fått opprettet slike. Det er også noen raselag, gjeterhundlag og beitelag som har fått egne sider under NSG-domenet.

Ny informasjonsbrosjyre

Norsk Sau og Geit utarbeidet i 2012 en ny 8-siders brosjyre med informasjon om organisasjonen og vår

NY BROSJYRE: Sauebonde Per Hans Nilsen på Eggum i Lofoten pryder forsiden av NSGs nye informasjonsbrosjyre.

mangesidige virksomhet. Målgruppen er småfebønder i og utenfor medlemsmassen og alle andre som ønsker å gjøre seg kjent med NSG og det vi driver med. Brosjyren inneholder både faktainformasjon om småfe generelt, og mer utdypende opplysninger om de ulike fagområdene i NSG. Den er produsert i liggende A5-format, trykket i 10.000 eksemplarer og blir vinteren 2013 distribuert til alle våre fylkeslag til bruk i verve- og informasjonsarbeidet. Brosjyren kan også bestilles direkte fra NSG sentralt.

Avls- og seminfond

Styret i NSG vedtok vinteren 2012 at det skal opprettes to avlsfond, et for sau og et for geit. Kapital som skal tilføres disse fondene er frigjort kapital etter avviklingen av NSG Semin AS og overskudd på avlsområdet for 2011 i forbindelse med avviklingen. Fondene ble opprettet med de framlagte statuttene etter drøftinger i styret.

Avlsarbeidet på sau framover

Etter en omfattende utredning og høring ble det i 2005 vedtatt en ny organisasjonsplan for avlsarbeidet på sau. Saueavlen har blitt gjennomført i samsvar med planen som ble vedtatt, og man mente nå at det var på tide å foreta en evaluering av måten avlsarbeidet har vært organisert på. Mot slutten av 2012 ble det sendt ut et høringsdokument fra avlsavdelingen til værringer, raselag, fylkes- og lokallag, med svarfrist 20. desember 2012, der de ble invitert til å komme med forslag til alternative organisasjonsmodeller.

På bakgrunn av tilbakemeldingene skal administrasjonen lage en innstilling til landsmøtet i mars 2013, som styrebehandles innen landsmøtet finner sted.

Kåring av værlam

I 2012 hadde antall kåringstyper økt fra 8 til 12. De fire nye er Rygia, Svartfjes, Grå trøndersau og Villsau. I løpet av året ble det stilt 9 980 værlam til kåring, og av disse ble 79% kåra på ordinært vis, 6% ble kåra på dispensasjon og 14% ble vraka. Tilsvarende tall i 2011 var 9 351 stilt, 80% kåra ordinært, 5% kåra på dispensasjon og 15% vraka. Den vanlige O-kåringa er fortsatt dominerende, og 86% av dyra ble bedømt etter dette regelverket. NKS er den vanligst bedømte rasen med drøye 7 300 dyr og 14% vraka. Spæl følger på andreplass med nesten 1 000 stilt og 20% vraka.

Genvariant med innvirkning på lammetallet

Det er funnet en genvariant som synes å ha stor effekt på lammetallet. For å få mer kunnskap om effekten, vil vi vinteren 2013 genteste et stort antall søyer og knyttet gentestresultatene til opplysninger i Sauekontrollen.

Deretter skal det utredes alternative strategier for håndtering av genvarianten framover, før beslutning tas av Avlsrådet i juni 2013.

LAMMETALLSFORSKNING: Regionkonsulent saueavl Vest, Kjell Steinar Løland og avlsforsker Inger Anne Boman sorterer blodprøver fra søyer med høyt lammemetall. Foto: Anne-Cath. Grimstad.

Seminværer og sædsalg

Vi hadde til sammen 76 værer på seminastasjonene i 2012. Av disse var 68 nye av året, mot 62 nye i 2011. Antall nye NKS-værer og spælværer er bare delvis bestemt av behovet i sædproduksjonen. Et bredt tilbud er også viktig for å hindre for sterk innavlsoppbygging. Dette gjelder spesielt for spælsauen. Genressurssenteret gir i tillegg et betydelig økonomisk bidrag til inntaket av bevaringsverdige raser, slik at vi kan gi et godt tilbud også her, selv om salget er lite. Sædsalget ble vel 33.100 doser, en økning på 3,3% fra året før. Fersksæden utgjorde 11% av totalsalget. Norsk Kvit Sau stod for 73% av salget og kvit spæl for 10%. Resten er fordelt på 19 forskjellige raser/typer.

Eierinseminører

I 2010 utdannet vi 5 praktiserende veterinærer med stor interesse for sau til å holde eierinseminasjonskursene, og disse har holdt kursene våre også i 2012. Vi gjennomførte 18 seminkurs med 182 nye deltakere og 26 som repeterte etter å ha gått kurs tidligere år.

Bukkeåring 2012

Det ble stilt 448 bukkekje til kåring i 2012, med følgende resultat:

• Kåra:	327	(73%)
• Kåra på disp:	42	(9%)
• Vraka:	79	(18%)

De vanligste dispensasjonsårsakene var lav tilvekst, lav avls-

verdi og ukjent kaseingenstatus. De vanligste vrakingsårsakene var mors jurpoeng og avlsverdi, med henholdsvis 47% og 20%.

Genotyping av bukker for kaseingenstatus

Også i 2012 har alle medlemmer i Geitkontrollen fått tilbud om å genotypeteste bukker. Omkring 135 geiteprodusenter gentestet til sammen 1.078 bukkekje. Av totalt 369 kåra bukkekje hadde 364 kjent kaseingenstatus, dvs. 99% av alle kåra bukker. Disse fordelte seg som følger:

- Ikke-null * Ikke-null (5): 69%
- Ikke-null * Null (2): 31%
- Null * Null (0): 0%

Avlsbesetninger og bukkeringer

Ved utgangen av 2012 har alle bukkeringene, med unntak av Beiarn bukkering, innstilt drifta. Dette har først og fremst sammenheng med deltagelse i sykdomssanering og utmelding av ringen. Det var dermed 54 registrerte avlsbesetninger ved inngangen til 2013, der 8 besetninger deltar i bukkering og 46 enkeltmedlemmer gransker bukker i egen besetning. Det var 4 nye besetninger som meldte seg som avlsbesetning i 2012, men dette er langt fra nok til å kompensere for bortfallet av medlemmer i de 7 bukkeringene som har lagt ned i løpet av året.

Tilskudd til bukkeringene og avlsbesetningene

2012 er første året der avlsbesetninger som gransker i egen flokk er berettiget granskingsstilskudd. Tilskudd utbetales på grunnlag av antall avkomsgranska bukker som er i live når de får sin første indeks. I tillegg til grunnprisen ble det utbetalt et dattergruppetillegg og et indekspoengtillegg.

Seminbukkene

Det ble tatt inn 8 avkomsgranska bukker og 6 ungbukker av norsk melkegeit på Hjermsstad seminastasjon i 2012. To av de avkomsgranska bukkene ble tatt inn ved et ekstra inntak på høsten. Av de 6 ungbukkene var 4 bukker halv-krysninger etter fransk alpin. Alle ungbukkene som ble tatt inn til semin hadde genstatus Ikke-null * Ikke-null (5), mens de avkomsgranska bukkene hadde enten genstatus Ikke-null * Ikke-null (5) eller Ikke-null * Null (2). Bukkene ble holdt adskilt i to avdelinger, avhengig av helsestatus i forhold til «Friskere geiter».

Det ble også tatt inn en boerbukk, en mohairbukk og to kasjmirbukker.

Vellykket avlskonferanse på geit

NSG arrangerte avlskonferanse på Gardermoen 1.-2. november 2012 med omkring 70 deltakere. Disse var hovedsakelig medlemmer i bukkeringer og avlsbesetninger, TINE-rådgivere og ansatte fra avlsavdelingen i NSG.

Programmet var fullpakket og inneholdt faglige temaer og utfordringer, mer praktiske temaer knyttet opp mot praktisk avlsarbeid, samt siste nytt innen avlsforskning på geit. Fagprogrammet var delt inn i fire hoveddeler: Skap avlsframgang! Spre avlsframgang! Avlsverdivurdering og Avlstiltak.

Prosjekt Friskere Geiter

Samarbeidsrådet til Helsetjenesten for Geit leverte i januar 2010 en statusrapport og tanker for videreføring av saneringsarbeidet med de kroniske smittsomme sykdommene CAE, byllesjuka og paratuberkulose i norsk geitehold, i regi av smittesaneringsprosjektet Friskere geiter. Både TINE SA, Nortura og LMD/Mattilsynet har nå innført restriksjoner/konsekvenser for besetninger som ikke har inngått kontrakt, og det er kun noen få geitmelkprodusenter igjen i Norge som ikke har sanert eller tegnet kontrakt om å gjennomføre sanering. Det vil være av stor betydning for gjennomføringen av saneringen at alle geitmelkprodusenter som har tegnet kontrakt får mulighet til å starte med saneringen innen 2013. Inkludert tidligere budsjettmessig etterslep, forutsatte dette imidlertid overføringer via jordbruksavtalen på til sammen kr 32.181.260,- i 2013. Dette skjedde ikke. NSG har vært i flere forhandlingsmøter, men sluttfinansieringen av prosjektet er, i skrivende stund, ennå ikke i orden.

Genressurser

Norsk Sau og Geit har de siste årene hatt en god dialog med de ulike raselagene for sau og geit. Målet er felles innsats for småfeholdet i Norge. I perioden 2007-2012 er det inngått samarbeidsavtaler med 12 raselag. Lag med samarbeidsavtale får kr 100,- pr. medlem som også er medlem i NSG. Pr. 31.12.2012 hadde samtlige lag rapportert medlemsoversikt og på grunnlag av dette ble

BOERGEIT: Det har vært økende interesse for Boergeit de siste årene, og NSG har nå samarbeidsavtale med NorBoer - Avlslag for Boergeit. Foto: Anne-Cath. Grimstad

det beregnet tilskudd til lagene på til sammen kr 78.800,-. Samarbeidet med raselagene er svært viktig, og blir prioritert av NSG.

Gjeterhundarbeidet

NSG er raseklubb for border collie og working kelpie i Norsk Kennel Klub. I 2011 skulle avtalen reforhandles, men på grunn av uenighet mellom partene i forhold til raseklubbens myndighet når det gjelder kravene for registrering av valper, fortsatte forhandlingene videre i 2012. Gjeterhundrådet har jobbet for at kun valper etter foreldre med godkjent gjeterhundprøve skal kunne registreres. Det har vært mange møter mellom NSG og Norsk Kennel Klub i sakens anledning, og man har flere ganger vært nesten i mål med en ny samarbeidsavtale. Ved årets slutt var imidlertid endelig avtale fortsatt ikke i havn.

Andre viktige saker som Gjeterhundrådet har arbeidet med er instruktørutdanning, opplæring av dommere og oppfølging av NM-arrangører m.m. For å ta seg av spesielle saker har Gjeterhundrådet hatt flere underutvalg. Avlsutvalget skal diskutere avl og avlskriterier for gjeterhundrasene, og innstille i slike saker til Gjeterhundrådet. Organisasjonsutvalget la fram resultatet av sitt arbeid i 2012 og ble så lagt ned. Prøvenemnda er det underutvalget som har eksistert lengst. Nemnda arbeider med gjeterhundprøver, og fungerer også som ansvarlig for Norgesserie-prøvene.

Gjeterhundkurs og -prøver

Kurs, både for den vanlige sauebonde og for andre grupper, er det fylkesnemndene/-laga og lokallaga som arrangerer. Det er i enkelte områder stor aktivitet, til glede for de som ønsker å gjøre mest ut av hunden sin. Det samme kan sies om gjeterhundprøver. Aktiviteten er varierende rundt om i fylkene. I 2012 ble det arrangert i alt 253 gjeterhundprøver her i landet, mot 263 året før. Til sammen har 416 førere deltatt med i alt 771 hunder.

Gjeterhundmesterskap

Norgesmesterskapet

Torbjørn Jaran Knive og hunden Maico fra Buskerud ble nok en gang norgesmestre da NM i bruk av gjeterhund ble arrangert i Alvdal 12. -14. oktober 2012. Knive tok også sølvmedaljen med hunden Bea, mens Jo Agnar Hansen og Sisko fra arrangørbygda kom på bronseplass. Den beste prestasjonen og den høyeste poengsummen var det likevel Alvdals egen Karin Mattsson og hunden Trim som sørget for. Etter en jevn og fin finaleøvelse vant hun konkurransen hele 17 poeng foran Knive, og på seks minutter bedre tid. 25-åringen er imidlertid svensk statsborger, og kunne derfor ikke få tittelen norgesmester.

TIENDE NM-GULL: Torbjørn Jaran Knive og Maico ble i 2012 norgesmestere for andre gang. Ekvipasjen vant nemlig også NM i Bø i 2010. For føreren, derimot, var norgesmesterskapet i 2012 det 10. i rekken. Foto: Anne-Cath. Grimstad

Norgesserien

Norgesserien 2012 ble arrangert på samme måte som i 2011. Det vil si tre parallelle prøver, tre forskjellige steder, med finale for de 35 beste til slutt. Finalen gikk på Hadeland. Suveren vinner ble Torbjørn Jaran Knive med hunden Bea.

Internasjonale prøver

Norge stilte mannsterke med 15 deltakere i Nordisk mesterskap i september 2012. Vi gjorde det godt, og hadde hele syv deltakere med i finalen. Norge hentet hjem plassen for beste lag sammenlagt, og hadde også topp 3 på pallen.

Norge hadde videre 8 deltakere med til CSC (Europamesterskapet), som i 2012 gikk i Nederland. Laget gjorde det meget godt også her, og fikk 3 hunder med til finalen. Young Handler'ne var også med, og de gjorde en god figur på internasjonalt nivå.

Heder til ildsjel

Under NM-arrangementets festmiddag i Alvdal samfunnshus ble en av landets mest erfarne gjeterhundførere, kursleder og inspirator, Liv Oddny Hauen Hindenes, tildelt NSG's diplom for sin store og langvarige innsats for norsk gjeterhundarbeid. Den opprinnelige alvdølen er nå bosatt i Ostereide i Hordaland.

Klippekurs

I 2012 ble det arrangert 11 klippekurs med til sammen 78 deltagere. Det er en nedgang fra fjoråret, da det ble arrangert 14 kurs med 95 deltagere. De fleste kursene var for nybegynnere (A) eller kombinasjonskurs for både nybegynnere og viderekomne (B). Tre kurs ble avlyst. Kursarrangører har vært lokallag av NSG, fylkeslag av NSG, ett ressurscenter og ett kompetansesenter.

NM i saueklipping og ullhåndtering

NM 2012 ble arrangert i Sør-Trøndelag, der Oppdal Sau og Geit stod som arrangør. NM ble lagt til den årlige fjell- og fåriskålfestivalen i bygda, og det ble et vellykket arrangement for både utøvere og publikum. Totalt stilte det opp 40 deltagere, inkludert både klippere og ullhåndterere.

Inge Morten Tronstad fra Etne vant NM-klassen for saueklippere, og tok sin andre norgesmestertittel foran Ola Skreen fra arrangørbygda.

Juniorklassen ble vunnet av Pearse Bredin, mellomklassen av Magnus Heian og i åpen internasjonal klasse var det Hamis Mitchell fra Skottland som vant.

I ullhånderingskonkurransen vant Stina Fosen fra Vikedal i Rogaland, tett foran Gerhard Håkull, samme fylke.

SEIERSKLEM: Inge Morten Tronstad fra Etne ble norgesmester i saueklipping for andre gang. Her gratuleres han av datteren Eli (6) etter premieutdelingen. Foto: Anne-Cath. Grimstad

NY NM-SEIER: Stina Fosen, tidligere Bakkedal sorterte seg fram til en knepen NM-seier foran Gerhard Håkull, samme fylke. Det samme gjorde hun under NM i Åndalsnes i 2010. Foto: Anne-Cath. Grimstad

Norsk Sau og Geit

Postadresse: Postboks 104, 1431 Ås

Kontor: Moerveien 2A, 1430 Ås

Telefon: 950 96 060

E-post: nsg@nsg.no · Internett: www.nsg.no

- på lag med naturen